

EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

February 2022 | PL

WYDANIE SPECJALNE „EKES Info” z okazji przyznania Nagrody EKES-u dla Społeczeństwa Obywatelskiego 2021

„The Grassroots View” – S3 odcinek 16 – „Jak ja Kocham Ziele?”

Sprawiedliwa transformacja ekologiczna powiedzie się tylko pod warunkiem włączenia społeczeństwa obywatelskiego. Ludzie i organizacje w całej UE poświęcają czas na opracowanie nowatorskich i ukierunkowanych na człowieka metod przeciwdziałania zmianie klimatu. W 2021 r. EKES postanowił przyznać Nagrodę dla Społeczeństwa Obywatelskiego pięciu organizacjom, które w znacznym stopniu pomagają sprostać wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu. Zaprosiliśmy ich do tego odcinka „The Grassroots View”, aby opowiedzieli nam swoje historie.

Wiceprzewodniczący EKES-u ds. komunikacji **Cillian Lohan** wyjaśnił, dlaczego nie można lekceważyć działań w dziedzinie klimatu podejmowanych przez rozlicznych obywateli i społeczności w terenie. **Guy de Koninck**, przedstawiciel zwycięskiej organizacji Grootouders voor het klimaat (BE), opowiedział nam więcej o projekcie „Nasze oszczędności dla ich przyszłości” i o wysiłkach na rzecz krzewienia solidarności międzypokoleniowej. **Monica Guiteras** z organizacji Engineers without Borders in Catalonia (ES), plasującej się na drugim miejscu, poruszyła temat walki z ubóstwem energetycznym, która polega na pomaganiu osobom dotkniętym tym rodzajem ubóstwa w zabraniu głosu. Rumun Costin Dragne opisał natomiast projekt „educlick” realizowany przez organizację pozarządową Workshop Without Borders (Ateliere Fara Frontiere), który popularyzuje gospodarkę o obiegu zamkniętym i przeciwdziałania nierówności społecznej. Biuro urbanistyczne Prostoroz zwalcza dotkliwy wzrost temperatury w Lublanie w Słowenii. **Zala Velkavrh** przedstawiła nam ich

twórczy projekt, dzięki któremu zdobyli nagrodę. Na koniec **Madis Vasser** z estońskiej koalicji ekologicznych organizacji pozarządowych opowiedział nam o dyskusji różnych grup interesu nad przedstawieniem się tego kraju z oleju łupkowego na bardziej ekologiczną energię w taki sposób, by nie pozostawić nikogo w tyle. (tk/ll)

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

ARTYKU? WST?PNY

Edytorial

BĄDŹMY CZĘŚCIĄ ROZWIĄZANIA, A NIE PROBLEMU!

Drogie Czytelniczki, Drodzy Czytelnicy!

Temat ostatniej Nagrody EKES-u dla Społeczeństwa Obywatelskiego – działania na rzecz klimatu – jest mi szczególnie bliski.

Można by pomyśleć, że wszyscy odczuli już kryzys klimatyczny i że jest to na tyle powszechnie uznany fakt, iż cały świat się zjednoczy, by uniknąć samozagłady. Jednak choć podjęto już wiele działań w tej sprawie, wciąż robimy za mało.

Dlatego nieustannie trzeba powtarzać, że zmiana klimatu może wkrótce stać się nieodwracalna i zagrozić światu, jaki znamy.

Dlatego też stale podkreślam jak ważne jest jednoczenie sił wobec zmiany klimatu. Nikt z nas nie jest zwolniony z tej odpowiedzialności.

EKES uważa, że sukces Europejskiego Zielonego Ładu – w ramach którego UE zobowiązała się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. – zależy od starań i udziału wszystkich podmiotów. Organizacje i indywidualni działacze w terenie znacząco wpływają na zmianę norm i zachowań, sprawiają, że gospodarka lokalna staje się bardziej przyjazna środowisku i ułatwiają transformację na poziomie lokalnym lub regionalnym.

Poświęcając w 2021 r. Nagrodę dla Społeczeństwa Obywatelskiego zmianie klimatu, EKES postanowił uhonorować i wyeksponować dotychczasowe wysiłki podmiotów niepaństwowych w tej dziedzinie.

Wybraliśmy zwycięzców spośród projektów mających na celu sprawiedliwą ekologiczną transformację w kierunku niskoemisyjnej gospodarki. Chcieliśmy wesprzeć realizowane projekty i wzbudzić nowe. Myślę, że się nam to udało!

Napłynęło do nas wiele pomysłów, które dają nadzieję na zwycięstwo w tej walce. Otrzymaliśmy projekty ze wszystkich zakątków Europy, gdzie walkę ze zmianą klimatu prowadzi się w inspirujący i kreatywny sposób. Wybór zwycięzców nie był łatwy i uważamy, że każdy z kandydatów zasługuje na uznanie. Więcej na ich temat mogą Państwo przeczytać w naszej broszurze poświęconej tegorocznej nagrodzie.

Postanowiliśmy wyróżnić pięć projektów, z których każdy na swój sposób zrobił na nas duże wrażenie, i które mierzą się z najpilniejszymi problemami związanymi z przejściem ku neutralnym klimatycznie gospodarce i społeczeństwu.

Za pomocą istotnych działań laureaci wspierają zrównoważone inwestycje i zwracają uwagę na cenną rolę starszego pokolenia; przeciwdziałają ubóstwu energetycznemu, wyrażając opinię osób w takiej sytuacji; sprawiają, że idea gospodarki o obiegu zamkniętym jest realizowana w terenie, jednocześnie aktywnie szerząc sprawiedliwość społeczną; walczą z przegrzaniem miast, proponując pomysły i interaktywne aplikacje czy też skłaniają wszystkie podmioty zainteresowane transformacją energetyczną do głębokiej dyskusji i znajdowania realistycznych rozwiązań.

W związku z tym na uroczystości 9 grudnia w Brukseli miałem szczególny zaszczyt wręczyć nagrody pięciorgu laureatów. W tym wydaniu można przeczytać więcej na temat tych fantastycznych projektów i poznać ich autorów dzięki przeprowadzonym z nimi wywiadam. Uruchomimy także podcast, w którym opowiedzą nam oni o swych planach na przyszłość i o tym, jak nagroda EKES-u zachęciła ich do dalszej pracy.

W tym numerze znajdą Państwo również artykuł o laureacie Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego w 2020 r., który niedawno otrzymał w Zjednoczonym Królestwie prestiżową nagrodę w dziedzinie klimatu. Byliśmy szczególnie poruszeni, gdy dowiedzieliśmy się, w jaki sposób nagroda EKES-u wpłynęła na jego sytuację, umożliwiając kontynuowanie lub realizację nowych projektów, które spotkały się z dużym uznaniem. Jesteśmy nie tylko dumni, ale tym bardziej zdecydowani, by podtrzymać przyznawanie nagrody i nadal naświetlać wspólną pracę organizacji społeczeństwa obywatelskiego i obywateli w terenie wobec najróżniejszych problemów w całej Unii Europejskiej!

Życzę dobrej lektury i pamiętajmy, że wszyscy musimy się włączyć w te działania i odrobić swoją część pracy w walce ze zmianą klimatu, jakie nie miałyby być nasze wysiłki lub nawet poświęcenia. Stańmy wszyscy po stronie rozwiązania, a nie problemu!

Cillian Lohan

, wiceprzewodniczący EKES-u ds. komunikacji

MEDIA O NAGRODZIE DLA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO 2021

Oto wybór nagłówków na temat Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego 2021, które pojawiły się do tej pory w mediach.

Belgia – De wereld morgen: [Grootouders voor het Klimaat wint belangrijke Europese prijs](#)

Bułgaria – Politika: [Асоциация на пенсионери получи европейска награда за гражданско общество и опазване на климата](#)

Chorwacja – Tportal.hr: [U Nagradu civilnog društva posvećenu klimi osvojila je belgijska udruga “Bake i djedovi za klimu”](#)

Włochy – Apiceuropa: [Premio CESE per la società civile 2021](#)

Hiszpania – El Diario: [Las assembleas contra la pobreza energética en Barcelona, premiadas por la UE](#)

Rumunia – Bursa: [Țara noastră a fost premiată de Comitetul Economic și Social European pentru implicarea în acțiuni climatice](#)

NEW PUBLICATIONS

[Nagroda dla Społeczeństwa Obywatelskiego 2021 – film na temat nagrodzonych projektów](#)

Film na temat nagrodzonych projektów można obejrzeć tutaj.

W kierunku sprawiedliwej transformacji – dla chc? cego nic trudnego

EKES opublikował broszurę prezentującą wszystkich pięcioro laureatów Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego w 2021 r. Ci, którzy chcą dowiedzieć się więcej, znajdą w niej również interesujące fakty na temat wielu innych nietuzinkowych projektów w dziedzinie klimatu, które otrzymaliśmy, jak również wiele informacji ogólnych na temat prac EKES-u w dziedzinie klimatu i na temat samej nagrody.

Broszurę można pobrać na stronie:

<https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-01-21-440-en-n.pdf>

.()

WIADOMO?CI EKES-U

Nagrod? EKES-u dla Spo?ecze?stwa Obywatelskiego 2021 za dzia?ania w dziedzinie klimatu otrzymuje belgijskie stowarzyszenie Grootouders voor het Klimaat

Dnia 9 grudnia Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) przyznał nagrodę pięciu organizacjom i stowarzyszeniom nienastawionym na zys, których kreatywne i inspirujące projekty klimatyczne przyczyniają się do sprawiedliwej i ekologicznej transformacji w kierunku niskoemisyjnej i odpornej na zmianę klimatu gospodarki.

Nagrodę w wysokości 50 000 EUR podzielono między pięć zwycięskich projektów. Pierwsza nagroda w wysokości 14 000 EUR przypadła belgijskiemu stowarzyszeniu Grootouders voor het Klimaat. Każda z pozostałych czterech organizacji otrzymała 9 000 EUR.

Czterej pozostali laureaci uplasowali się w następującej kolejności: hiszpańska organizacja Engineers Without Borders Catalonia (Inżynierowie bez Granic z Katalonii), rumuńska organizacja Workshop without Borders (Warsztaty bez Granic), słoweńskie biuro urbanistyczne Prostoroz oraz sieć estońskich organizacji pozarządowych Estonian Green Movement/Estonian Fund for Nature (Estoński Ruch Zielonych/Estońska Fundacja na rzecz Przyrody) oraz Estonian Environmental Law Centre (Estońskie Centrum Prawa Środowiskowego).

Na uroczystości wręczenia nagród online i w Brukseli przewodnicząca EKES-u **Christa Schweng** pogratulowała pięciu laureatom i wszystkim kandydatom: *Projekty zgłoszone do nagrody ukazują wartość i kreatywność w wielu różnych obszarach związanych z klimatem. Jesteśmy głęboko przekonani, że takie projekty pomogą osiągnąć neutralność klimatyczną i sprawiedliwą transformację. Jako gorący zwolennik Europejskiego Zielonego Ładu EKES wierzy, że obywatele i przedsiębiorstwa muszą znajdować się w sercu transformacji ekologicznej i że trzeba zatroszczyć się o to, by nikt nie pozostał w tyle.*

Wiceprzewodniczący EKES-u ds. komunikacji **Cillian Lohan** stwierdził: *By poradzić sobie ze zmianą klimatu, potrzebujemy czynnego udziału wszystkich grup społeczeństwa. Musimy także przestawić się z konsultacji i zaangażowania odgórnego do modelu współprojektowania, współtworzenia i upodmiotowienia. Pozytywne przykłady, takie jak projekty laureatów, pokazują to współprojektowanie i współtworzenie. Angażują również ludzi i organizacje. Bogactwo pomysłów dowodzi, że walka ze zmianą klimatu nie jest jeszcze skazana na niepowodzenie.*

LAUREACI NAGRODY DLA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO 2021

: tegorocznym laureatem jest organizacja skupiająca starsze osoby z regionu Flandria w Belgii. Członkowie [Grootouders voor het Klimaat](#) twierdzą, że pragną pozostawić wnukom lepszy i bardziej zrównoważony świat. W ramach kampanii *Nasze oszczędności na rzecz ich przyszłości* stowarzyszenie zachęca około 2,4 mln starszych Belgów do przeznaczenia oszczędności w wysokości ok. 910 mld EUR w aktywach na bardziej zrównoważone projekty.

Kampania zaadresowana jest również do sektora finansowego i rządu, gdyż zachęca inwestorów i instytucje do zachowań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju i apeluje o przestawienie się na zrównoważone finanse. Członkowie stowarzyszenia popularyzują również wiedzę finansową wśród uczniów. Pragną podkreślić bardzo istotną rolę, jaką starsze osoby mogą odegrać w działaniach na rzecz klimatu.

Przyjmując nagrodę, rzecznik Grootouders voor het Klimaat **Guy De Koninck** powiedział: *To zaszczyt dla nas otrzymać tę nagrodę wraz z czterema innymi niesamowitymi projektami. Jesteśmy zaniepokojeni o planetę. Usłyszeliśmy postulaty młodych ludzi i przyłączyliśmy się do ich marszów na rzecz przyszłości. Współczesny świat zmierza w złym kierunku, gdyż rządzi nim pieniądz. Celem naszej kampanii jest nieodzowna zmiana tego nastawienia. Środki finansowe, które zgromadziliśmy, mogą zmienić sytuację. Takie przesłanie wysyłamy do rządów, banków i innych starszych osób. Zdobycie nagrody jest istotnym wsparciem moralnym i finansowym dla naszej kampanii.*

Druga nagroda trafiła do hiszpańskiego stowarzyszenia [Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres \(Inżynierowie bez Granic z Katalonii\)](#). Gdy 11% hiszpańskich gospodarstw domowych boryka się z ubóstwem energetycznym, katalońskie stowarzyszenie walczy o sprawiedliwość klimatyczną opartą na prawach człowieka. Umożliwia udział osobom zmagającym się z ubóstwem energetycznym w toczących się obecnie debatach nad kryzysem klimatycznym i dąży do wzmocnienia pozycji osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji tak, by mogły korzystać z podstawowego prawa dostępu do usług użyteczności publicznej.

Rumuńskie stowarzyszenie **Ateliere Fara Frontiere (Warsztaty bez Granic)** uplasowało się na trzecim miejscu. Ich projekt edukacyjny „educlick” przeciwdziała niesprawiedliwości społecznej i uświadamia korzyści z gospodarki o obiegu zamkniętym. Stowarzyszenie zatrudnia zmarginalizowane osoby do renowacji zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Następnie oddaje go szkołom położonym na obszarach defaworowanych oraz organizacjom działającym na rzecz dzieci narażonych na zagrożenia.

Czwarte miejsce zajęło słoweńskie biuro urbanistyczne **Prostorož**, które zdopingowało mieszkańców stolicy Słowenii Lublany do przeciwdziałania skutkom zmiany klimatu w swoim mieście, będącym jednym z najszybciej ocieplających się miast na świecie. W ramach ich projektu *Hot Spots*, który zachęcał ludzi do wskazania najbardziej gorących miejsc na mapie cyfrowej, wpłynęło bardzo dużo zaleceń dotyczących przeciwdziałania przegrzaniu.

Piątą nagrodę otrzymała sieć estońskich organizacji pozarządowych: **Estoński Ruch Zielonych/Estoński Fundusz na rzecz Przyrody** oraz **Estońskie Centrum Prawa Środowiskowego**, które usiłuje zmienić postrzeganie energii odnawialnej w kraju posiadającym jeden z największych śladów węglowych w UE. Stworzyły platformę dialogu wszystkich stron nad transformacją energetyczną w północno-wschodniej Estonii, w której konieczna będzie stopniowa likwidacja sektora łupków bitumicznych, co wywołuje reakcje dalekie od entuzjastycznych.

NAGRODA DLA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO 2021

: tegoroczny temat *Działanie na rzecz Klimatu* przyciągnął kilkudziesięciu kandydatów z 24 krajów. Zgłoszono wiele różnych projektów podkreślających innowacyjne podejście poszczególnych osób i organizacji społeczeństwa obywatelskiego do przezwyciężenia kryzysu klimatycznego.

Nagroda uwydatniła kluczową rolę szeregu oddolnego w osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r., do której UE zobowiązała się w Europejskim Zielonym Ładzie. EKES ma nadzieję, że nagroda zachęci społeczeństwo obywatelskie do ekologizacji lokalnych gospodarek i do nieustannej zmiany norm, zachowań i systemów, które doprowadziły nas na skraj katastrofy klimatycznej.

Nagrodę dla Społeczeństwa Obywatelskiego przyznaje się za „wybitne osiągnięcia z zakresu inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego”. Każdego roku nagroda poświęcona jest innemu aspektowi działań EKES-u. W 2019 r. tematem przewodnim było równouprawnienie płci i wzmocnienie pozycji kobiet. W 2020 r. EKES przyznał jednorazową Nagrodę za Solidarność Obywatelską poświęconą walce z COVID-19.

Bardziej szczegółowe informacje na temat Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego 2021 można znaleźć [tutaj](#). (II)

Dla ciekawych...

- Stowarzyszenie Grootouders voor het Klimaat, które zostało laureatem Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego w 2021 r., ma wielu ambasadorów wspierających jego działalność. Wielu z nich jest dobrze znanych, lecz najsławniejsza jest Jane Goodall, legendarna badaczka szympanсів i najlepsza na świecie znawczyni tego gatunku. Została wybrana na setną ambasadorkę Grootouders voor het Klimaat w październiku 2020 r.

- Każdy komputer, który został odnowiony zamiast znaleźć się na śmietniku, umożliwia zaoszczędzenie 144 kg CO₂. W latach 2008–2021 zwycięzca z Rumunii Workshop without Borders odnowił i podarował bez mała 25 tys. komputerów – proszę obliczyć, ile kilogramów CO₂ można było do tej pory zaoszczędzić!

- Projekt Hot Spots realizowany przez laureata ze Słowenii dotyczy wysp ciepła w Lublanie, która – zgodnie z ostatnimi prognozami – ma stać się najszybciej ogrzewającym się miastem na świecie. Zgodnie z prognozami w 2050 r. warunki pogodowe w Lublanie będą przypominać klimat panujący w Virginia Beach w USA. Ten sam los spotka całą Europę Środkową i Bałkany, na których nastąpi najbardziej znaczący wzrost temperatury. Klimat w tym regionie będzie przypominał warunki panujące w miastach położonych w amerykańskim stanie Teksas.

- Hiszpańskie stowarzyszenie Engineers Without Borders Catalonia zwalcza ubóstwo energetyczne, udzielając głosu ubogim energetycznie, do których zalicza się 11% hiszpańskich gospodarstw domowych. Dane pokazują, że więcej Hiszpanek i Hiszpanów umiera przedwcześnie z powodu ubóstwa energetycznego niż w wypadkach samochodowych. W 2019 r. w Europie liczba zgonów wynikających z niemożności ogrzania mieszkania wynosiła 100 tys., a ponad 50 mln osób mieszkało w domach z przeciekającym dachem lub wilgotnymi ścianami czy podłogami. Tego samego roku nieomal 80 mln ludzi w UE opłacało rachunek za media z opóźnieniem bądź nie było w stanie go opłacić.

- Nasz zwycięzca, sieć estońskich organizacji pozarządowych ds. ochrony środowiska, propaguje przejście na odnawialne źródła energii, organizując konstruktywny dialog wszystkich zainteresowanych stron. Liderem pod względem produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w UE jest Szwecja, choć zarówno Norwegia, jak i Islandia miały dotychczas większy udział odnawialnych źródeł energii w podaży energii pierwotnej. Ze wszystkich krajów UE Malta ma najmniejszy udział energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii.

Wie?ci od poprzednich zwyci?zców

Misja ograniczenia odpadów: „Nothing new in 2022”

Jeden z ubiegłorocznych laureatów Nagrody EKES-u za Solidarność Obywatelską Cherwell Collective ze Zjednoczonego Królestwa otrzymał prestiżową brytyjską nagrodę za nowy projekt dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym. To nienastawione na zysk przedsiębiorstwo z Oksfordu zdobyło w 2020 r. nagrodę za dostarczanie żywności mieszkańcom w czasie pandemii COVID-19, a także za uczenie ich uprawy własnego ogrodu i optymalnego wykorzystania wszelkiej nadwyżki żywności.

Od tego czasu przeznaczyło zdobyte w ramach Nagrody EKES-u środki na większe wsparcie dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, a także na dążenie do zmniejszenia śladu węglowego swej społeczności. Stało się wiodącym partnerem w nowym projekcie Waste Innovation Station Headquarters (WISH) w hrabstwie Oksford w Zjednoczonym Królestwie.

Projekt jest wizją gospodarki o obiegu zamkniętym, wedle której nie dokonuje się nowych zakupów aż do czasu wyczerpania się absolutnie wszystkich możliwości utrzymania przedmiotów w obiegu. Rozpoczął się wraz z kampanią „Nothing new in 2022”, która zachęca do zobowiązania się do powstrzymania się od zakupów nowych rzeczy w 2022 r. tylko w jednym sektorze przemysłu. Spotkał się już z wielkim entuzjazmem i

szerokim uznaniem w Zjednoczonym Królestwie. W dniu 25 stycznia przedsiębiorstwo Cherwell Collective otrzymało środki ze Społecznego Funduszu Klimatycznego National Lottery Community, który sfinansuje projekt WISH.

Założycielka **Cherwell Collective dr Emily Connally** powiedziała nam, że zdobycie Nagrody EKES-u bardzo pomogło im w działalności.

*Nagroda EKES-u stanowiła inspirację do następnego projektu i zapewnia współfinansowanie działalności. Jestem głęboko przekonana, że Nagrodzie EKES-u zawdzięczamy sukces, gdyż otworzyła nam wiele drzwi. Jako nowe przedsiębiorstwo zyskałyśmy w ten sposób legitymację do działania i uznanie dla naszych innowacji. Mieliśmy możliwość swobodnego korzystania z funduszy, więc mogliśmy odpowiadać na potrzeby społeczności. Zaoszczędziliśmy środki i przeznaczyliśmy je na spełnienie życzeń naszych użytkowników – powiedziała **dr Emily Connally**.*

Podczas sondaży użytkownicy stwierdzili, że nie ma zgody co do zapotrzebowania na konkretne produkty żywnościowe, lecz łączy ich pragnienie pozyskania „wszelkich produktów, które w przeciwnym razie by się zmarnowały”.

Odpowiadając na ich postulat, **Cherwell Collective** i jego partnerzy opracowali projekt WISH z udziałem łącznie ponad 50 tys. osób, który ma pomóc społeczności w zmniejszeniu śladu węglowego za pomocą działań informacyjnych i demonstracyjnych dotyczących ograniczenia ilości odpadów.

WISH prowadzi również interaktywne muzeum nauki, w którym każdy eksponat wykonany jest z odpadów. Informuje zwiedzających o śladzie węglowym danego odpadu, ukazuje rozwiązania i zestawy do

majsterkowania umożliwiające ograniczenie ilości odpadów, naprawę przedmiotów i zmniejszenie konsumpcji/popytu na nowe linie produkcyjne.

*Zwracamy się do ludzi, by zobowiązali się wspierać gospodarkę o obiegu zamkniętym. By naprawiali, ponownie wykorzystywali lub przekazywali innym przedmioty oraz opierali się pokusie zakupu nowych przedmiotów, gdy dostępnych jest tyle używanych – dodała **dr Emily Connally**.*

Gratulacje dla Emily i Cherwell Collective! EKES jest z Was bardzo dumny! Z pokorą i przyjemnością wniósł swą cegiełkę do Waszego fantastycznego projektu!

S?OWAMI LAUREATÓW

Pozostawi? po sobie trwa?e dziedzictwo

„Grootouders voor het Klimaat“ („Dziadkowie na rzecz klimatu“) uważają, że osoby powyżej 55 roku życia mają do odegrania ważną rolę w walce ze zmianą klimatu - ich zwycięski projekt „Nasze oszczędności dla ich przyszłości” zachęca osoby starsze do mądrego inwestowania pieniędzy dla dobra planety i do pozostawienia wnukom lepszego i bardziej zrównoważonego świata. Obecnie pracują nad innymi atrakcyjnymi projektami, w których promuje się solidarność międzypokoleniową i zrównoważone inwestycje.

EKES Info: Co Państwa skłoniło do rozpoczęcia projektu czy też inicjatywy?

Guy De Koninck: Skłoniła do tego nas, ludzi w wieku 55 i powyżej, świadomość naszej odpowiedzialności za klimat i znaczenia naszych wspólnych zasobów finansowych dla przejścia na gospodarkę przyjazną dla klimatu. Nie wiemy dokładnie, jak dokładnie wykorzystuje się ten kapitał, czyli nasze oszczędności, i trudno nam jako klientom wywierać na to wpływ. Jednocześnie społeczeństwo potrzebuje kapitału, aby stworzyć nowe struktury zgodnie z bardziej zrównoważonymi zasadami. Mechanizm ten można by lepiej skoordynować.

Jak przyjęto Państwa projekt? Czy otrzymali Państwo informacje zwrotne od osób, które otrzymały pomoc? (Jeśli tak, to czy mogą Państwo podać jakiś przykład?)

Przeprowadzoną przez nas kampanię wspierały prasa i stowarzyszenia starszych obywateli, takie jak NEOS, które zorganizowało dla nas warsztaty i w magazynie dla swoich członków zamieściło odpowiednią

publikację. Nasze obserwacje i wnikliwe dyskusje ze specjalistami z sektora finansów i z ministrami spotkały się z dużym uznaniem.

Jak dzięki tym otrzymanym środkom finansowym będą Państwo dalej świadczyć pomoc społeczności? Czy planują już Państwo nowe projekty?

Obecnie opracowujemy przewodnik po zrównoważonych inwestycjach i międzypokoleniowe warsztaty dotyczące średniego wykształcenia oraz zajmujemy się współpracą z innymi organizacjami pozarządowymi. Chcemy dalej rozwijać kampanię poprzez prezentacje i warsztaty dla stowarzyszeń i szkół dla seniorów oraz szerzej je promować i wspierać. Rozważamy również alternatywne formy rozpowszechniania, takie jak gra planszowa i francuskojęzyczna wersja kampanii.

Jakiej rady udzieliliby Państwo innym organizacjom, by ich działania i programy przynosiły wyniki?

Najważniejsze jest powołanie kompetentnego i entuzjastycznego zespołu odpowiedzialnego za kampanię i zebranie odpowiednich informacji, które wzmocnią przekaz. Trzeba zadbać o to, żeby uznawany był autorytet zespołu, i wykorzystywać do komunikacji wszystkie nowoczesne kanały, tak aby dotrzeć do poziomu najbliższej obywateli.

Czy Państwa zdaniem UE może osiągnąć cele Zielonego Ładu? Jak optymistycznie się Państwo na to zapatrują?

Jest to włączenie się do transformacji ekologicznej o historycznym znaczeniu. Największym wyzwaniem jest realizacja tych celów w praktyce. Jako dziadkowie chcielibyśmy przyczynić się do działań na rzecz klimatu.

Upa? w mie?cie

Aby dowiedzieć się, co mieszkańcy Lublany sądzą na temat przegrzania ich miasta i czy są sfrustrowani brakiem działań ratusza w tym zakresie, biuro urbanistyczne Prostorož uruchomiło projekt „Hot Spots”, zachęcając ludzi do wskazania najcieplejszych lokalizacji miasta na mapie cyfrowej. Projekt wzbudził zaskakująco wielki odzew ze strony mieszkańców i mediów, z konkretnymi propozycjami rozwiązania problemu przegrzania miasta. Zala Velkavrh z biura urbanistycznego Prostorož dzieli się z nami tajemnicą sukcesu projektu oraz planami biura na przyszłość.

EKES Info: Co skłoniło Państwa do zainicjowania tego projektu?

Zala Velkavrh: Nasz projekt narodził się w równej mierze z frustracji i z ciekawości. Pomimo faktu, że skutki zmiany klimatu i miejskich wysp

ciepła były dobrze znane władzom miejskim, podjęto niewiele działań w tej dziedzinie. Byliśmy także ciekawi, czy i w jaki sposób mieszkańcy Lublany doświadczają miejskiego ciepła w lecie.

Jak przyjęto Państwa projekt? Czy otrzymali Państwo informacje zwrotne od osób, które otrzymały pomoc? (Jeśli tak, czy mogą Państwo podać przykład?)

Stworzyliśmy bardzo prostą aplikację internetową, oczekując skromnej reakcji. Ku naszemu zaskoczeniu inicjatywa wzbudziła zainteresowanie mediów i mieszkańców Lublany, którzy wzięli w niej udział. W ciągu niespełna trzech tygodni zaznaczono na mapie 700 wysp ciepła (ciepłych punktów w całym mieście).

Jak dzięki otrzymanym środkom finansowym będą Państwo dalej świadczyć pomoc społeczności? Czy planują już Państwo nowe projekty?

Zainwestujemy je ponownie w miasto Lublana. Jednym z obszarów, na których miejskie wyspy ciepła są szczególnie problematyczne, jest uniwersytecki ośrodek kliniczny, największy ośrodek medyczny w kraju. Ze względu na pandemię COVID-19 przestrzeń publiczna wokół szpitala zaczęła odgrywać nową rolę – stała się poczekalnią, miejscem, gdzie pracownicy wychodzą na przerwę, a także – w okresach, gdy liczba zakażeń COVID-19 była niższa niż obecnie – miejscem, gdzie pacjenci spotykali się ze swoimi krewnymi. Chcemy współpracować z władzami miejskimi Lublany, przedstawicielami szpitala, pacjentami i pracownikami sektora zdrowia, by ulepszyć przynajmniej niektóre mikroprzestrzenie – tak, by były one lepsze i chłodniejsze.

Co doradziliby Państwo innym organizacjom starającym się osiągnąć wyniki w tego rodzaju działaniach i programach?

Zamiast rozmawiać o przyszłości usiłowaliśmy zrozumieć, jak obecnie ludzie doświadczają skutków zmiany klimatu. Używaliśmy języka potocznego i skupiliśmy się na codziennym (żywym) doświadczeniu pieszych, rowerzystów i innych użytkowników przestrzeni publicznej; otrzymaliśmy bardzo pozytywne reakcje. Zmiana klimatu nie jest już abstrakcyjnym zagrożeniem.

Jak optymistycznie podchodzą Państwo do perspektyw UE w dziedzinie realizacji celów Zielonego Ładu?

Podchodzimy do nich bardzo pesymistycznie z uwagi na sytuację w zakresie energii ekologicznej w nowym roku i na fakt, że żaden z państw członkowskich UE nie osiągnął celów wyznaczonych w porozumieniu paryskim.

Wej?? do gry

Trzy estońskie organizacje pozarządowe - Zielony Ruch Estoński, Estoński Fundusz na rzecz Przyrody i Estońskie Centrum Prawa Ochrony Środowiska - postanowiły działać: zgromadziły różne zainteresowane strony w celu przeprowadzenia debaty na temat sprawiedliwej transformacji w kraju, który ma jeden z największych śladów węglowych na świecie. W swoim projekcie komunikacyjnym skupiły się na północno-wschodnim regionie, w którym łupki bitumiczne nadal są głównym surowcem w produkcji paliw, a większość miejsc pracy zależy od przemysłu łupkowego, który będzie musiał zostać stopniowo wygaszony. Debata nie zapowiadała się na łatwą, ale jej wyniki są zachęcające.

EKES Info: Co skłoniło Państwa do opracowania projektu i uruchomienia tej inicjatywy?

Madis Vasser: Estońskie organizacje ekologiczne od dziesięcioleci wzywają do rezygnacji z paliw kopalnych, ale w odpowiedzi słyszą zawsze to samo usprawiedliwienie: a co z zatrudnieniem? co z gospodarką? to zbyt trudne, kto weźmie za to odpowiedzialność? itp.

W związku z tym w 2018 r. trzy organizacje pozarządowe postanowiły uruchomić wspólny projekt, by zorganizować rzeczowy dialog między wszystkimi zainteresowanymi stronami na temat sprawiedliwej transformacji i porzucenia naszego głównego paliwa kopalnego, czyli łupków bitumicznych.

Jak przyjęto ten projekt? Czy otrzymali Państwo informacje zwrotne od odbiorców pomocy? (Jeśli tak, czy może Pan podać jakiś przykład?)

Przyjęto go dobrze - przedstawiciele wszystkich stron zgromadzili się, by przedyskutować te kwestie. Delegat jednej z gmin w regionie wydobywczym przyznał później, że spodziewał się kolejnego bezcelowego spotkania o ekologii, ale wydarzenie było w istocie bardzo wartościowe.

W trakcie realizacji projektu i po jego zakończeniu nawiązaliśmy bliskie kontakty z lokalną ludnością, przedstawicielami przemysłu i administracji rządowej - to po części dzięki tej sieci kontaktów Estonia jako jedno z pierwszych państw członkowskich opracowała terytorialny plan sprawiedliwej transformacji na potrzeby Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Jak dzięki tym otrzymanym środkom finansowym będą Państwo dalej pomagać społeczności? Czy w planach są już nowe projekty?

Wykorzystamy środki na poszerzenie niektórych działań z początkowego projektu, takich jak koordynacja szerokiej sieci klimatycznej organizacji pozarządowych, by wzmocnić współpracę organizacji lokalnych w dziedzinie klimatu.

Wsparcie przeznaczymy też na rozwijanie działań następczych, które koncentrują się obecnie bardziej na poziomie lokalnym.

Jakich rad udzieliłby Pan innym organizacjom, by osiągnąć wyniki w realizacji działań lub programów tego rodzaju?

Wniosek z jednego ze szkoleń w ramach programu EUKI brzmiał: „Wejdź do gry” i „Zmierz się z konfliktem”. Czyli nie należy obawiać się kontaktów z różnymi zainteresowanymi stronami, gdyż może się okazać, że tak jak my, inni zastanawiają się właśnie nad podobnymi problemami. Jednocześnie trzeba jednak pamiętać, że niektórzy uczestnicy mogą z początku nie mieć do siebie nawzajem zaufania albo oczekiwać bardzo różnych rezultatów współpracy. Trzeba być więc przygotowanym na takie konflikty i pracować nad nimi, a nie unikać problemów.

Jak ocenia Pan szanse na osiągnięcie przez UE celów Zielonego Ładu?

Myślę, że sam stan środowiska zmusi nas ostatecznie do ambitniejszych działań i do osiągnięcia tych celów poprzez bardziej powszechną zmianę modeli życia i konsumpcji. Nie ma innej realistycznej drogi ograniczenia najgorszych skutków kryzysu ekologicznego i klimatycznego.

[Zastosowane w Rumunii rozwiązanie korzystne dla wszystkich](#)

Niesamowity projekt rumuński Ateliere Fără Frontiere w imponujący sposób łączy w sobie dwie z obecnie najbardziej palących kwestii - sprawiedliwość społeczną i gospodarkę o obiegu zamkniętym. Dzięki niemu osoby ze środowisk znajdujących się w trudnej sytuacji znajdują zatrudnienie przy naprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Po renowacji sprzęt otrzymują szkoły położone na obszarach defaworyzowanych. Costin Dragne z organizacji pozarządowej mówi nam więcej o warsztacie i o znaczeniu Nagrody EKES-u dla ich działalności.

EKES Info: Co skłoniło Państwa do zainicjowania projektu?

Costin Dragne: Pierwsze warsztaty Ateliere Fără Frontiere o nazwie „educlick” rozpoczęły się w 2008 r. Miały na celu rozwiązanie problemu społecznego i środowiskowego: niskich szans na zatrudnienie osób ze środowisk w trudnej sytuacji oraz dużej ilości zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, który ląduje na śmietniku, bez poddania go recyklingowi czy ponownego użycia.

Program przekazywania komputerów realizowany przez nas obecnie wraz ze szkołami w całym kraju dotyczy bezpośrednio obu tych kwestii społecznych: wspiera kształcenie na obszarach defaworyzowanych i popularyzuje koncepcję ponownego użycia, które jest znacznie bardziej przyjazne dla środowiska i pozostawia mniejszy ślad węglowy.

Jak przyjęto Państwa projekt? Czy otrzymali Państwo informacje zwrotne od osób, które otrzymały pomoc? (Jeśli tak, to czy może Pan podać jakiś przykład?)

Szkoły, organizacje pozarządowe i instytucje publiczne uczestniczące w naszych projektach odniosły się pozytywnie do naszego zaproszenia. Dzięki ich wsparciu podczas trzynastoletniej działalności stworzyliśmy sieć partnerów edukacyjnych, z pomocą których przekazaliśmy ponad 23 tys. komputerów ponad 500 tys. beneficjentom.

Wielu współpracujących z nami partnerów edukacyjnych zwróciło uwagę na inny sprzęt potrzebny do odnalezienia się w erze cyfryzacji: kopiarki, projektory wideo, tablice interaktywne itd. Dlatego w ubiegłym roku zaczęliśmy dywersyfikować działalność warsztatu, usiłując zająć się naprawą i przekazywaniem szkołom nowych rodzajów sprzętu.

Jak dzięki tym otrzymanym środkom finansowym zamierzają Państwo dalej świadczyć pomoc społeczności? Czy planują już Państwo nowe projekty?

Zespół pracuje już nad realizacją nowych projektów w celu wyposażenia ponad dwustu rumuńskich szkół w sprzęt cyfrowy odnowiony na warsztatach „educlick”. Te specjalne środki finansowe przeznaczymy na realizację projektów, zwłaszcza na modernizację infrastruktury warsztatu napraw (sprzętu ochronnego, materiałów logistycznych, narzędzi itd.).

Co doradziłby Pan innym organizacjom chcącym osiągnąć wyniki w tego rodzaju działaniach i programach?

Uważamy, że nasz model biznesowy może zostać z łatwością powielony w dowolnym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Dlatego też zachęcamy wszędzie organizacje do zawierania trwałych partnerstw z podmiotami prywatnymi i publicznymi.

Najważniejszym krokiem w kierunku pomyślnej realizacji takich programów jak „educlick” jest kooperacja z instytucjami i przedsiębiorstwami pragnącymi odcisnąć pozytywny ślad na walce ze zmianą klimatu i cyfryzacji kształcenia za pomocą ponownego wykorzystania zużytych narzędzi IT.

Czy ocenia Pan optymistycznie możliwości osiągnięcia przez UE celów Zielonego Ładu?

Nie ulega wątpliwości, że pozytywny wpływ społeczeństwa obywatelskiego na środowisko, o którym mówią nasi koledzy w innych krajach, wzbudził w nas większą wiarę w szansę realizacji celów Zielonego Ładu przez UE.

Mamy wszelkie dane po temu, by przeistoczyć UE w model przestrzeni przyjaznej dla klimatu dopóty, dopóki będziemy nadal propagować doświadczenia innych podmiotów w zielonym sektorze i się na ich podstawie uczyć.

Osobiście sądzę, że dzięki zdobyciu trzeciej Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego w nadchodzących latach jeszcze bardziej będziemy pragnąć zrealizować ten cel. Zwłaszcza teraz, gdy mamy poczucie, że szczybel europejski popiera naszą działalność i do niej zachęca.

Wzmocnienie pozycji osób dotkniętych ubóstwem energetycznym

Chcąc zmienić postrzeganie osób doświadczających ubóstwa energetycznego jako bezradnych ofiar, katalońskie stowarzyszenie „Inżynierowie bez granic” zaczęło organizować zgromadzenia, aby dać możliwość wypowiedzenia się osobom mającym ograniczony dostęp do energii lub wody oraz tym, które mają trudności z opłaceniem rachunków. Mònica Guiteras ze stowarzyszenia opowiedziała nam, w jaki sposób zgromadzenia zapewniły tym ludziom bezpieczną i nieodległą przestrzeń oraz uświadomiły im, że nie są ofiarami, ale raczej uczestnikami i podmiotami zmian w transformacji energetycznej.

EESC info: Co skłoniło Panią do rozpoczęcia projektu lub inicjatywy?

Mònica Guiteras Blaya: Wpływ ubóstwa energetycznego był do tej pory rozpatrywany z perspektywy dobrobytu, co często sprawiało, że osoby dotknięte tym problemem były postrzegane jako ofiary, a nawet jako ktoś, kto ponosi winę za „niewłaściwe” zużycie energii. Naszym zdaniem konieczne było wprowadzenie bardziej przekrojowego podejścia i wzmocnienie pozycji rodzin doświadczających ubóstwa energetycznego jako uczestników i podmioty zmian w obecnej transformacji energetycznej.

Jak przyjęto Pani projekt? Czy dostała Pani jakieś informacje zwrotne od osób, które otrzymały pomoc? (Jeśli tak to czy może Pani podać jakiś przykład?)

Uczestnicy postrzegają tę inicjatywę jako bardzo potrzebną, ponieważ często czują, że są bezsilni wobec dużych dostawców lub postrzegają podejście administracji jako zbyt biurokratyczne. Zgromadzenia poświęcone ubóstwu energetycznemu oferują zainteresowanym osobom bezpieczną przestrzeń w sąsiedztwie, w której nikt nie jest oceniany i nikt nie wie więcej niż ktokolwiek inny. Są one natomiast przestrzenią przyczyniającą się do zrozumienia doświadczeń wszystkich ludzi, aby pomóc nam żyć lepiej, mając do dyspozycji więcej informacji, a jednocześnie aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Jak zamierza Pani wykorzystać otrzymane środki finansowe aby zwiększyć pomoc dla społeczności? Czy planuje już Pani nowe projekty?

Otrzymana nagroda bardzo pomoże w zwiększeniu zasięgu projektu. Nadal nie docieramy do wielu osób żyjących na marginesie – tych, które nawet nie wiedzą, że takie zgromadzenia istnieją. Pomoże nam również dotrzeć w innowacyjny i znaczący sposób do osób dotkniętych tym problemem. Jest to coś, co musieliśmy wymyślić na nowo podczas tej pandemii organizując zgromadzenia z udziałem częściowo osobistym, a częściowo zdalnym. Praca nad innowacjami, rozpowszechnianiem i informowaniem, w celu zebrania w jednym miejscu coraz bardziej zróżnicowanych osób, jest jednym z głównych celów, jakie sobie wyznaczyliśmy dzięki temu uznaniu i środkom finansowym

Jakich rad udzieliłaby Pani innym organizacjom, aby osiągnąć wyniki w działaniach i programach tego typu?

Bliski kontakt z oddolnymi organizacjami obywatelskimi, spoza typowych sektorów, w których działają nasze organizacje, okazał się dla nas kluczowy. Chociaż jesteśmy organizacją pozarządową działającą na rzecz

ochrony środowiska, w tym projekcie stworzyliśmy ważne lokalne partnerstwa z ruchami na rzecz przyzwoitych warunków mieszkaniowych i ze stowarzyszeniami sąsiedzkimi.

Jak ocenia Pani szanse UE na osiągnięcie celów Zielonego Ładu?

Sprawiedliwość społeczna musi być kluczem do osiągnięcia tych celów, ponieważ jest to jedyna rzecz, która sprawi, że transformacja będzie sprawiedliwa, a także ekologiczna. Jako społeczeństwo musimy dołożyć wszelkich starań, aby wywrzeć wpływ na rządy i administrację na różnych szczeblach, aby osiągnąć cele poprzez zagwarantowanie zabezpieczeń społecznych, a także uczestnictwo obywateli i wzmocnienie ich pozycji.

Zespół redakcyjny

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Współautorzy tego wydania

Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Laura Lui (ll)
Agata Berdys (ab)
Kersten Thomas (tk)

Koordinacja

Agata Berdys (ab)
Katerina Serifi (ks)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)

Adres

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
Budynek im. Jacques'a Delorsa, 99 Rue Belliard,
1040 Brussels, Belgia
tel. (+32 2) 546.94.76
e-mail: eescinfo@eesc.europa.eu

„EKES info” ukazuje się dziewięć razy do roku podczas sesji plenarnych Komitetu. „EKES Info” jest dostępne w 23 językach.

„EKES info” nie stanowi oficjalnego zapisu prac EKES-u. Po informacje tego typu należy sięgać do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej i innych publikacji Komitetu.

Powielanie naszych materiałów – z podaniem źródła „EKES info” – jest dozwolone (prosimy o przesłanie linku redaktorowi naczelnemu).